

Danish A: literature – Standard level – Paper 1
Danois A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Danés A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Skriv en litterær analyse af **én** af de følgende to tekster. Du skal besvare begge spørgsmål.

1.

Det var en dame som alle kender her i byen, en led skrubbe ærlig talt – det kan være lige meget, hvad hun hedder, men hun lever da endnu. Hun havde altid haft den vane at skubbe og mase til folk, møve sig ind i køer og sådan noget, både på posthuset og i banken – og altså også i Brugsen. Det var noget underligt noget, som om andre mennesker bare var skidt for hende, noget man bare kunne feje til side, hvis det var i vejen eller hvis det ikke så pænt ud.

Nå, jeg var nede og købe ind for mine forældre – jeg boede stadig hjemme dengang – og stod der og ventede med min kurv. Køen var temmelig lang. Mike stod bag mig og vi stod netop og sludrede da damen der, lige pludselig, under larm og arrig snerren, masede sig ind foran mig. Folk brokkede sig selvfølgelig over uroen, men så genkendte de damen og vidste, det ikke nyttede noget at skælde ud.

Jeg kunne mærke på Mike, at han også syntes jeg bare skulle lade som ingenting. Han var jo så ukristeligt høflig. Men nej, sådan noget ville jeg fandeme ikke finde mig i, jeg råbte op, gjorde jeg. Lede skrubbe, råbte jeg, se for fanden at komme bag i køen, hvor du hører til!

Jojo, folk holdt da med mig. Men når de gloede, så var det nu mest for underholdningens skyld. Damen, som sagt, hun var simpelthen berømt for sådan noget. Og også for sin evne til at svare igen – og det var selvfølgelig lige hvad hun gjorde nu. Hun kendte mig udmærket godt, fortalte hun med sin høje, selvretfærdige stemme. Sådan en lømmel, jeg havde virkelig ikke noget at skulle have sagt. Skulle voksne mennesker måske ikke have en smule forrang? Jojo, jeg var typisk min fars søn, ham kendte hun også udmærket, større skiderik var der næppe i byen – det skulle da lige være mig, hans uorne knægt. Og forresten ville hun ikke høre mere på mine næsvigheder, hun havde migræne, hun havde lændesmerter, hun havde susen for ørerne og hun skulle gerne nå apoteket også!

Ja, jeg kom jo ned med nakken. Kællingen havde sikkert aldrig nogensinde oplevet nederlag i sådan et skænderi. Men jeg gav mig ikke frivilligt, jeg blev ved med at give hende igen så længe jeg overhovedet kunne. Og selv om folk jo var ved at dø af grin – og ærlig talt var mindst lige så imponeret af damens kampteknik som de havde sympati for min protest – så fortrød jeg det ikke. Sådan noget skulle påtales! Folk skulle ikke bare brække ind i en kø!

Det var det, jeg sagde til Mike da vi kom ud på gaden. Den lede skrubbe! sagde jeg. Men så lagde jeg pludselig mærke til hans forlegenhed. Han så væk, han syntes nærmest det var ubehageligt at være sammen med mig, det var helt tydeligt.

Hvad er der, Mike? spurgte jeg.

Han ville ikke ud med det. Vi skulle følges et stykke – derefter skulle han til højre mens jeg skulle lige ud – og i løbet af det korte stykke vej fik jeg ham da til at sige det. Han syntes kort og godt ikke man kunne opføre sig sådan som jeg havde gjort. Det havde været pinligt, sagde han.

Og han mente det virkelig alvorligt. Han skammede sig over mig.

Mike for helvede, sagde jeg, jeg er da ikke den første, der har givet skrubben et fur. Og hun fortjente det!

Nu blev Mike rigtig sur. Det er lige meget, sagde han, man kan alligevel ikke opføre sig på den måde. Stå der og dumme sig!

Han blev ved med at se væk fra mig, han skammede sig virkelig – over at gå på gaden sammen med sådan én som mig.

Det var satans! tænkte jeg. Misforstå mig ikke, jeg er en fredelig fyr, jeg går ikke ellers sådan og overfuser folk, det gør jeg ikke. Men det Mike sagde, det var helt urimeligt, syntes jeg. Hende kællingen, hende skulle folk snarere skælde noget mere ud, det var min mening. Så kunne det måske have virkning med tiden!

Jeg var jo også blevet sur nu. Mike skulle fandme ikke gå der og korrekse mig – og vende ryggen til mig hele tiden, som om jeg var et udskud.

50 Det er måske Elisabeth*, der har lært dig så fine manerer? spurgte jeg ondsksfuldt.
Han blev helt stiv. Stod der med ryggen til mig, vendte sig ikke om så meget som et øjeblik. Pludselig satte han farten voldsomt op og kom langt foran mig. Da han drejede til højre blev jeg stående og så helt målløs efter ham.

Mike for helvede! råbte jeg. Jeg var jo blevet ked af det, sådan havde det heller ikke været ment. At vi skulle blive uvenner på grund af sådan noget pjat.

55 Men han fortsatte i samme tempo. Det var sket med vores venskab, det kunne jeg allerede mærke. Jeg græd faktisk da jeg gik hjemad, det indrømmer jeg gerne. Nej, det ville aldrig blive til noget med de hyggelige aftener nede på Kælderen. Med os og vores piger.

Bent Vinn Nielsen, *Realiteternes verden* (1992)

- (a) Hvordan fremstår fortælleren og hans forhold til andre personer i uddraget?
- (b) Kommentér hvordan og med hvilken effekt der anvendes sprog og andre litterære virkemidler i uddraget.

* Elisabeth: Elisabeth er Mikes kæreste og datteren af den rige ejer af provinsbyens malerfirma

2.

Sne

Der er ingenting i Verden saa stille som
Sne,
naar den sagte gennem Luften daler,
dæmper Dine Skridt,
5 tysser, tysser blidt
paa de Stemmer, der for højlydt taler.

Der er ingenting i Verden med en Renhed
som Sne,
Svanedun fra Himlens hvide Vinger.
10 Paa Din Haand et Fnug
er som Taaredug.
Hvide Tanker tyst i Dans sig svinger.

Der er ingenting i Verden, der kan mildne
som Sne.
15 Tys, du lytter, til det Tavse klinger.
Oh, saa fin en Klang,
Sølverklokkesang
inderst inde i Dit Hjerte ringer.

Helge Rode, *Digte* (1896)

- (a) Kommentér hvordan der anvendes billedsprog til at udfolde digtets tema.
 - (b) Hvordan og med hvilken effekt anvendes der formelle og stilistiske virkemidler i digtet?
-